

סיכום
עבודת הצוות לבדיקת נוסחת
הקצאת מלגות ההתמחות
בפסיכולוגיה

חשון התשע"ו, נובמבר 2015

מס'	נושא	עמ'
.1	רקע.....	2
.2	חברי הוועדה.....	2
.3	אופן עבודת הוועדה.....	3
.4	הופעת הנציגים הרלוונטיים בפני הוועדה.....	3
.5	תקציב המלגות.....	3
.6	מסקנות והמלצות הוועדה.....	3
6.1	חלוקת התקציב.....	4
6.2	חלוקת המלגות בין התחומים.....	4
6.3	חלוקת המלגות בכל תחום.....	5
	א. ילדים ומבוגרים.....	5
	ב. תחומים שיקומי, התפתחותי ורפואי.....	5
	ג. התחום הקליני.....	6
6.4	קביעת הקצאת המלגות למוסדות המוכרים.....	7
6.5	חלוקת המלגות למתמחים.....	8
6.6	בחירת המתמחים ע"י המוסדות.....	8
	נספח 1 - כתב מינוי לוועדה	
	נספח 2א' - נייר עמדה של נציגי הפסיכולוגים מהשטח	
	נספח 2ב' - נייר עמדה של הוועדות המקצועיות	
	נספח 2ג' - נייר עמדה של ועד המתמחים	
	נספח 2ד' - נייר עמדה של נציגי קופות החולים	
	נספח 2ה' - נייר עמדה של מנהלי בתי החולים הפסיכיאטריים	
	נספח 3 – פירוט תהליך חלוקת המלגות בין המתמחים בחירת המתמחים ע"י המוסדות	
	נספח 4 – סקר ועד המתמחים בנושא הגדלת אחוזי משרת ההתמחות	

1. רקע

חוק הפסיכולוגים (1977) מחייב תהליך של התמחות בפסיכולוגיה, אך אינו מתקצב. לצורך הזה משרד הבריאות החליט להקצות תקנה ייעודית להעסקת מתמחים בפסיכולוגיה. הפסיכולוגית הארצית אחראית על תקציב המלגות.

עפ"י תקנות הפסיכולוגים (אישור תואר מומחה) התשל"ט - 1979, ההתמחות בפסיכולוגיה תבצע במשרה מלאה במשך שנתיים או בחצי משרה במשך 4 שנים במוסדות מוכרים להתמחות בפסיכולוגיה. מוסד מוכר הינו מוסד העומד בקריטריונים שקבעה וועדה המקצועית ואושר ע"י מנהלת התקנות.

קיימים 4 תחומי התמחות בתחומי הבריאות והם: קלינית, רפואית, שיקומית והתפתחותית.

התחום	מס' מומחים	מס' מתמחים
קליני	3852	1479
שיקומי	288	302
התפתחותי	295	165
רפואי	231	92

ההתמחות במוסד מוכר ממומנת במספר דרכים:

1. מלגות הניתנות ממשרד הבריאות.
2. גורמי חוץ (קרנות, אגודות, משרד הקליטה וכד').
3. המוסד עצמו (לרוב במוסדות פרטיים).

בשנת 2010 הקים מנכ"ל משרד הבריאות צוות במטרה להמליץ על נוסחת הקצאה חדשה למלגות ההתמחות בפסיכולוגיה. אחת מהמטרות העיקריות הייתה למצוא שיטה שתבטיח הענקת מלגה למתמחה על סמך עקרונות השקיפות, ההגיונות, האובייקטיביות ומתן הזדמנות שווה.

המלצות הצוות הוגשו למנכ"ל בנובמבר 2011. פרופ' גמזו קיבל את המלצת צוות הבדיקה. הדו"ח פורסם בדצמבר 2011 ויושם בהדרגה החל מ-2012.

בסעיף 5.1 בדו"ח נאמר, כי בתום שנתיים מתחילת יישום נוסחת ההקצאה תעשה בחינה חוזרת של נוסחת הקצאת המלגות. לפיכך, ב-18.2.2015 מינה מנכ"ל משרד הבריאות ועדה חדשה לבחינה חוזרת של הנוסחה (כתב המינוי מופיע בנספח מס' 1).

2. חברי הועדה

פרופ' רחל לוי-שיף, יו"ר מועצת הפסיכולוגים ויו"ר הצוות
גב' ימימה גולדברג, פס' ארצית וממונה על רישוי פסיכולוגים
מר נעם ויצנר, יועץ בכיר למנכ"ל
רו"ח גב' שירה ארנון, עוזרת בכירה לראש מנהל רפואה
מר חיים הופרט, מרכז תקציבי שכר וכ"א, אגף תקציבים
ד"ר דליה אלוני, נציגת הסתדרות הפסיכולוגים
גב' איריס פרחי-איתני, מרכזת בכירה, מועצת הפסיכולוגים
מר דניאל רוטנברג, מרכז בכיר בקרה כספית, האגף לברה"נ

3. אופן עבודת הוועדה

הוועדה נפגשה 5 פעמים בתאריכים: 30.4.2015, 28.5.2015, 4.6.2015, 11.6.2015, 25.6.2015.

הוועדה קיבלה סקירה מהפסיכולוגית הארצית ומהמרכזת הבכירה במועצת הפסיכולוגים על יישום מסקנות הדו"ח הקודם במהלך 2014-2015 כולל הצגה ומיפוי הבעיות שעלו מהשטח במהלך תקופה זו.

בנוסף, הזמין הצוות נציגים רלוונטיים למסור את עמדתם בכתב ולהופיע בפני הוועדה.

4. הופעת הנציגים הרלוונטיים בפני הוועדה

הנציגים הרלוונטיים שהופיעו בפני הוועדה, או שהעבירו ניירות עמדה (מופיעים כנספח מס' 2) הם:

א. נציגי הפסיכולוגים הראשיים מהשטח (בתי חולים ומרפאות)

ב. נציגי הוועדות המקצועיות (קלינית, שיקומית, רפואית והתפתחותית)

ג. נציגי ועד המתמחים

ד. פסיכולוגים נציגי קופות החולים

ה. מנהלי בתי חולים פסיכיאטרים

5. תקציב המלגות

בסיס תקציב המלגות עומד על **18,500,000** ש"ח.

על הבסיס התקציבי נוספו סה"כ **25,000,000** ש"ח בשלוש פעימות: בשנת 2013 – **5,000,000** ש"ח, בשנת 2014 – **10,000,000** ש"ח ובשנת 2015 – **10,000,000** ש"ח כהערכות לקראת הרפורמה.

לפיכך, התקציב לשנת 2015 עומד על **28,500,000** ש"ח.

6. מסקנות והמלצות הוועדה

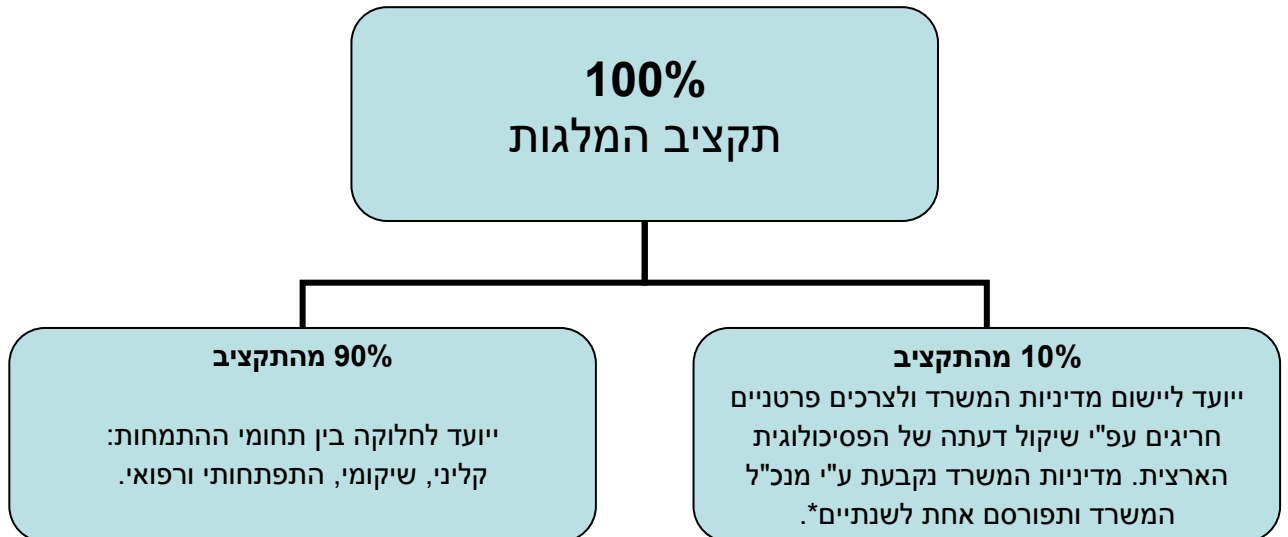
א. תקציב המלגות נועד **להכשיר מתמחים** בפסיכולוגיה בהלימה **לצרכי האוכלוסייה ומדיניות** משרד הבריאות.

ב. עקב חסר מובנה בתקציב המלגות, המדינה אינה מתחייבת לממן כל מי שלמד פסיכולוגיה בכל תכנית, אלא, עפ"י צרכי המדינה ולפי שיקוליה בלבד.

ג. תקציב המלגות אינו משמש כפתרון לבעיות כ"א במוסד.

ד. במידה שיחול קיצוץ בתקציב המלגות – הקיצוץ יחול על 90% מהתקציב המיועד לתחומים ולא על 10% התקציב המיועד למדיניות המשרד (כמפורט בסעיף 6.1).

6.1 חלוקת כלל התקציב

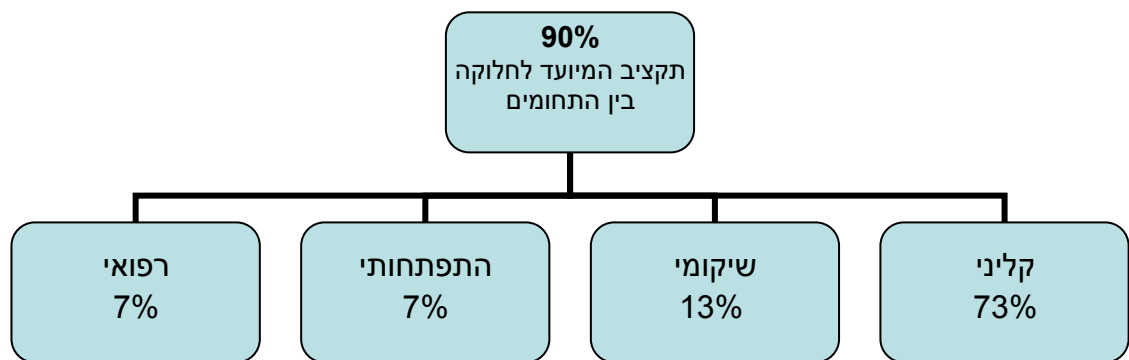
- * המדיניות המוצעת לשנת 2016 הינה:
- א. תיעדוף לצימצום רשימות ההמתנה לשנה אשפוזית אחרונה לסיום התמחות.
 - ב. תיעדוף הפריפריה
 - ג. תיעדוף המגזר הערבי.
 - ד. תיעדוף המגזר החרדי.

6.2 חלוקת התקציב בין התחומים:

הוועדה החליטה שלא לשנות את הנוסחה שנקבעה ע"י הוועדה הקודמת כלהלן:

משקל	נגזר מ-	המרכיב
40%	מדיניות האקדמית לגבי פתיחת מגמות	שיעור בוגרי המגמות בכל תחום מתוך סך הבוגרים בכל התחומים בשנת החישוב
20%	מספר המתמחים ע"ח מלגה	שיעור מתמחים על מלגה בכל תחום מתוך סך המתמחים מקבלי מלגה בכל התחומים בשנת החישוב
40%	מספר המתמחים בכלל	שיעור מתמחים בכל תחום מתוך סך מתמחים בכל התחומים בשנת החישוב

הוועדה החליטה כי המרכיבים ייבדקו ויחושבו שוב במהלך שנת 2016 ובמהלך שנת 2020 בהינתן כ"א ייעודי לכך.

6.3 חלוקת התקציב בכל תחום:

א. ילדים ומבוגרים

הועדה החליטה שלא לשנות את מדיניות המשרד שנקבעה לתיעדוף ילדים בכל התחומים: עד 43% מהמלגות המוקצות לכל תחום יחולקו למתמחים בפסיכולוגיה של ילדים ונוער מינימום 57% יוקצו למבוגרים, למעט התחום ההתפתחותי (שכולו מיועד לגילאים 0-9).

ב. תחומים שיקומי, התפתחותי ורפואי

100% מהתקציב יחולק בין המוסדות המוכרים הזכאים לקבל מלגה כלהלן:

התחום	ממשלתי	קופ"ח	ציבורי *
שיקומי	40%	25%	35%
התפתחותי	40%	55%	5%
רפואי	70%	30%	-

* מוסדות ציבוריים שאינם משתייכים באופן מובהק למערכת הבריאות - זכאותם לקבלת מלגות תיבחן במהלך 2016.

החלוקה הפנימית אינה סופית ותיקבע לאחר תיאום עם הוועדות המקצועיות.

ג. התחום הקליני

בתחום הפסיכולוגיה הקלינית רשימות ההמתנה ארוכות במיוחד ונוצרו שני פקקים עיקריים:

1. פקק בכניסה להתמחות

- א. סיבות: פתיחת מגמות נוספות ורבות לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית באקדמיה ללא תיאום עם משרד הבריאות.
- ב. עלייה במספר הסטודנטים הישראלים לתואר שני הלומדים בחו"ל.
- ג. עלייה במספר עולים חדשים.
- ד. התקציב אינו בהלימה לביקוש.

2. פקק בכניסה לשנת אשפוז אחרונה לסיום התמחות

סיבות: מאחר שמספר המוסדות המרפאתיים עומד על 92 מוסדות ומספר המוסדות האשפוזיים עומד על 42 מוסדות, הרי שכל מי שמסיים התמחות מרפאתית עומד בתור להמשך/סיום ההתמחות האשפוזית. מתווספים לרשימת הממתינים להתמחות המרפאתית: מתמחים שסיימו התמחות במסגרת מרפאתית במכונים פרטיים (מוכרים), מתמחים שסיימו מסגרות מרפאתיות ממשלתיות ומקופות החולים ומלגות הניתנות ממוסדות אקדמיים להתמחות מרפאתית למשך שנה בלבד.

פתרונות:

א. ניסיונות חוזרים לתיאום עם המל"ג לגבי אי-פתיחת תוכניות חדשות אלא בהלימה לצרכי המדינה.

ב. הגדלת מכסת המלגות למסגרות האשפוזיות באמצעות שינוי במודל לתיקצוב ההתמחות במסגרות המרפאתיות.

מודל חדש לתיקצוב ההתמחות במסגרות המרפאתיות

בתחשיבים שנערכו לקראת הרפורמה בברה"נ, נמצא כי יש תמריץ כלכלי מספק להעסקת מתמחים במרפאות לברה"נ ולא נראה שיש הצדקה לתיקצוב נוסף להעסקת המתמחים במסגרות הממשלתיות, בקופות החולים ובציבוריות.

לפיכך, הוחלט על שינוי בתיקצוב ההתמחות ליחידות המרפאתיות במסגרות אלו.

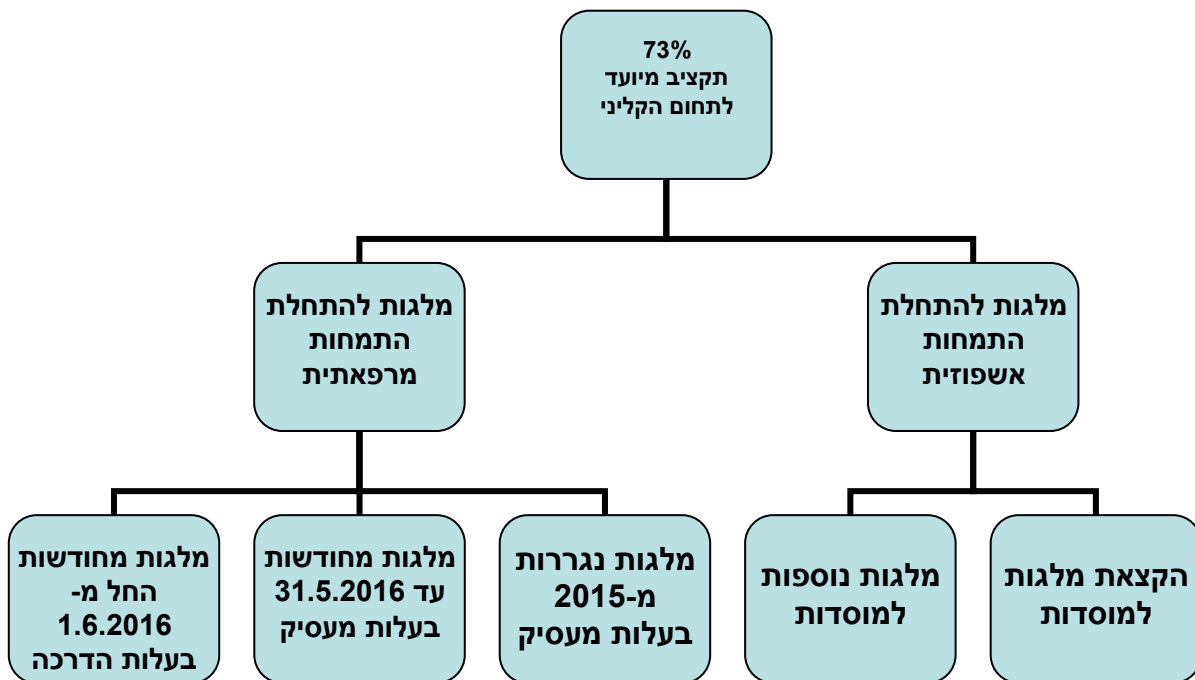
במקום המשך מימון המתמחה בעלות מעסיק יעבור מודל המימון להשתתפות בהכשרת מתמחה ותמריצים נוספים לקידום מטרות אשר יוחלט עליהן כחלק ממדיניות המשרד.

מאחר ומדובר במודל חדשני ומהפכני, החלתו תהיה מיוני 2016.

ג. תגבור הפריפריה – מוסדות המוגדרים כמוסדות בפריפריה (רמה פריפריאלית 1-3 עפ"י הלמ"ס) יקבלו מלגה נוספת על ההקצאה במודל השתתפות בהכשרת מתמחה.

ד. תגבור המגזר הערבי – מתן מלגה אישית נוספת למוסד במודל השתתפות בהכשרת מתמחה.

ה. תגבור המגזר החרדי - מתן מלגה אישית נוספת למוסד במודל השתתפות בהכשרת מתמחה.

התקציב יחולק בין המוסדות המוכרים הזכאים לקבל מלגה כלהלן:

מסגרת	ממשלתית	קופ"ח	ציבורי*
קליני	60%	30%	10%

* מוסדות ציבוריים שאינם משתייכים באופן מובהק למערכת הבריאות, זכאותם לקבלת מלגות תיבחן במהלך 2016.

6.4 קביעת הקצאת המלגות למוסדות המוכרים:

הוועדה החליטה כי הקצאת המלגות למוסדות תקבע בהתאם לחישוב פוטנציאל ההדרכה כפי שנקבע בדו"ח הקודם:

$$\text{(מספר משרות הדרכה במוסד)} \times \text{(מספר המלגות המוקצות לתחום)} \\ \text{(מספר משרות ההדרכה בכל תחום)}$$

המפתח יחושב בנפרד למגזר הממשלתי, קופ"ח וציבורי בכל תחום ויעודכן אחת ל-3 שנים, דהיינו 2017 בהינתן כ"א ייעודי לכך.

מוסדות המוגדרים כמוסדות בפריפריה (רמה פריפריאלית 1-3 עפ"י הגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) יקבלו מלגה נוספת על ההקצאה שנקבעה, לצורך **תגבור הפריפריה**.

6.5 חלוקת המלגות למתמחים:

תהליך חלוקת המלגות בין המתמחים עפ"י החלטת הוועדה הקודמת כולל את השלבים המפורטים להלן:

- א. בקשת זכאות למלגה.
 - ב. קביעת אשכולות המתנה.
 - ג. קביעת מיקום המתמחים באשכולות ההמתנה.
 - ד. פרסום מלגות המתפנות במוסדות.
 - ה. בדיקת זכאות להגיש מועמדות למלגה פנויה.
 - ו. הגשת מועמדות למלגה במוסד בו מתפנה מלגה.
- הסבר על כל שלב ושלב מפורט בנספח מס' 3.

6.6 בחירת המתמחים ע"י המוסדות:

בהתאם להחלטת הוועדה הקודמת ועל מנת לעמוד בתנאי השקיפות, ההגינות, האובייקטיביות ומתן הזדמנות שווה, מתבצעים תהליכי איתור ובחירת המועמד בדומה לתהליכי מכרז. בחירת המלגאים הינה בתיאום עם סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש ובידוע נציבות שירות המדינה.

תיאור תהליך היישום, כפי שהוחלט לגביו בוועדה הקודמת, מפורט בנספח מס' 3.